Указатели и псевдоними

Трифон Трифонов

Увод в програмирането,
спец. Компютърни науки, 1 поток,
спец. Софтуерно инженерство,
2016/17 г.

7 декември 2016 г.

Тип указател

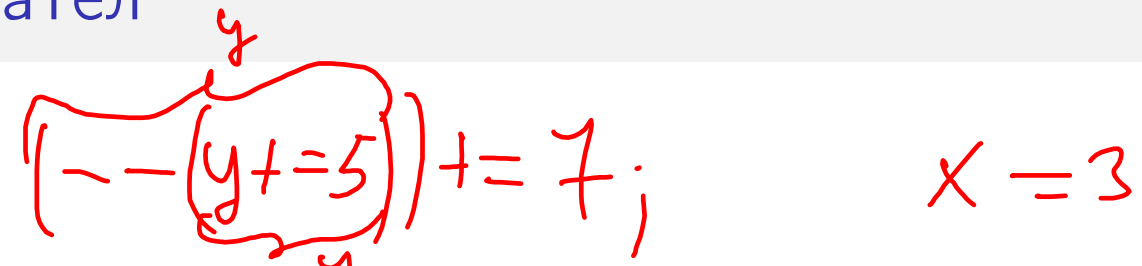

- **Множество от стойности:** всички възможни lvalue от даден тип и специалната стойност `NULL`.
- Интегрален нечислов тип
- Параметризиран тип: ако `T` е тип данни, то `T*` е тип "указател към елемент от тип `T`"
- Физическо представяне: цяло число, указващо адреса на указваната lvalue в паметта
- Стойностите от тип "указател" са с размера на машинната дума
  - 32 бита (4 байта) за 32-битови процесорни архитектури
  - 64 бита (8 байта) за 64-битови процесорни архитектури

Операции с указатели

- реферииране (&<lvalue>)
- дереферииране (*<указател>)
  - унарна операция!
- сравнение (==, !=, <, >, <=, >=)
- указателна аритметика (+,-,+=,-=,++,-)
- извеждане (<<)
- няма въвеждане! (>>)

Дефиниране на указателни променливи

```
int a[5], b[3], c;
```

<тип> *<име> [= <израз>] {, *<име> [= <израз>] };

Примери:

Дефиниране на указателни променливи

<тип> *<име> [= <израз>] {, *<име> [= <израз>] };

Примери:

- `int *pi;`

Дефиниране на указателни променливи

<тип> *<име> [= <израз>] {, *<име> [= <израз>] };

Примери:

- `int *pi;`
- `double *pd = NULL;`

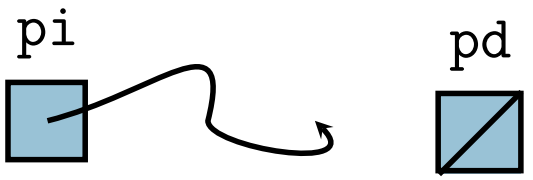

Дефиниране на указателни променливи

<тип> *<име> [= <израз>] {, *<име> [= <израз>] };

Примери:

- `int *pi;`
- `double *pd = NULL;`
- `double d = 1.23;`

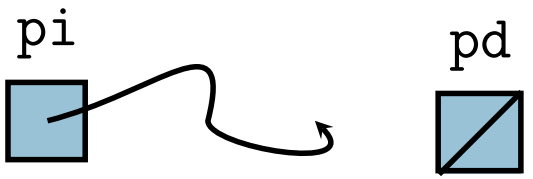

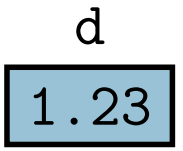

Дефиниране на указателни променливи

<тип> *<име> [= <израз>] {, *<име> [= <израз>] };

Примери:

- `int *pi;`
- `double *pd = NULL;`
- `double d = 1.23;`
- `double *qd = &d;`

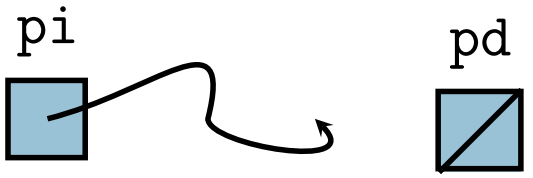

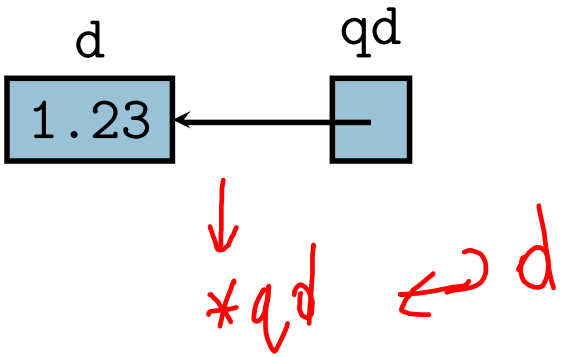

Дефиниране на указателни променливи

<тип> *<име> [= <израз>] {, *<име> [= <израз>] };

Примери:

- `int *pi;`
- `double *pd = NULL;`
- `double d = 1.23;`
- `double *qd = &d;`
- `double **qqd = &qd;`

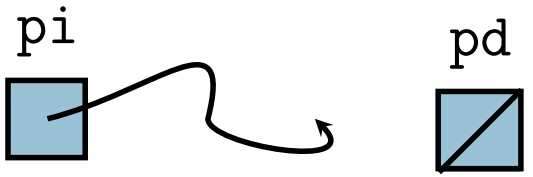

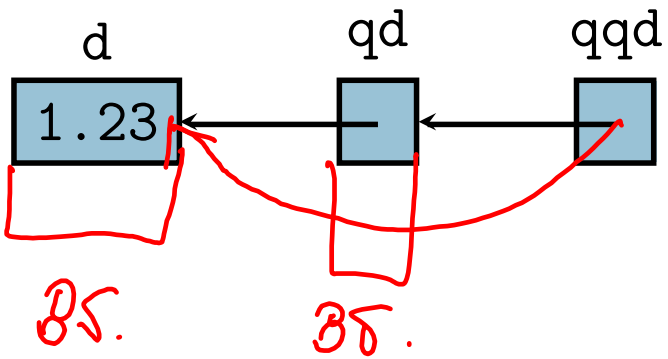

Реферирane и дереферирane

- &<име> — указател към променливата <име>

Реферирање и дереферирање

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>

Реферирање и дереферирање

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**

Реферирање и дереферирање

- `&`<име> — указател към променливата <име>
- `*`<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`

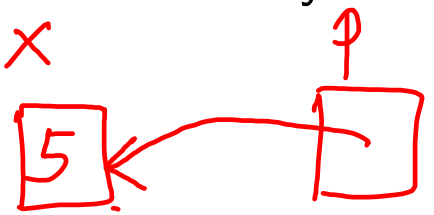

Рефериране и дерефериране

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`

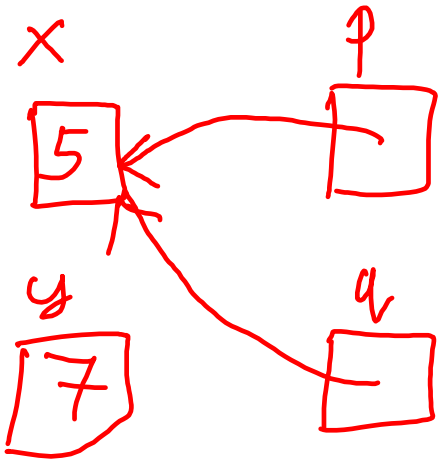

Реферииране и дереферииране

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`

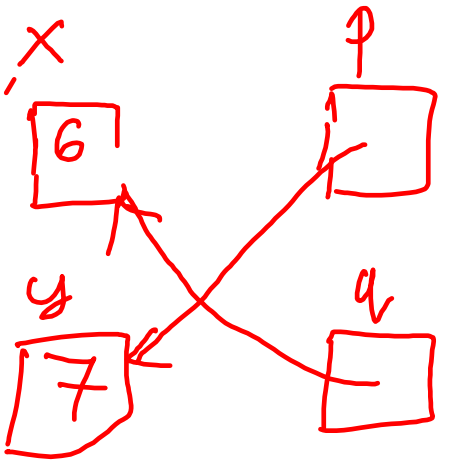

Рефериране и дерефериране

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`

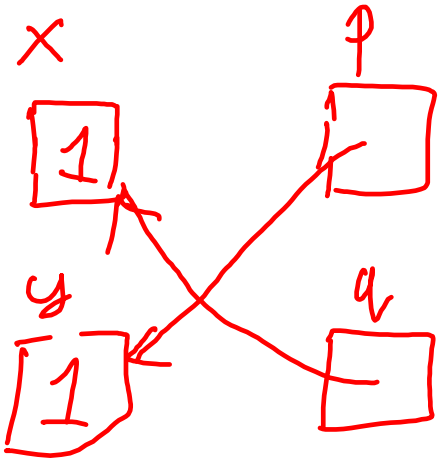

Реферирane и дереферирane

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!

Реферирane и дереферирane

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!
  - ~~&3~~

Реферирane и дереферирane

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!
  - ~~`&3`~~
  - ~~`&x = p;`~~

Реферирane и дереферирane

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!
  - ~~`&3`~~
  - ~~`&x = p;`~~
- *<rvalue> връща като резултат <lvalue>!

Реферираване и дереферираване

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!
  - ~~`&3`~~
  - ~~`&x = p;`~~
- *<rvalue> връща като резултат <lvalue>!
  - `*p = x;`

Реферираване и дереферираване

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!
  - ~~`&3`~~
  - ~~`&x = p;`~~
- *<rvalue> връща като резултат <lvalue>!
  - `*p = x;`
  - `**qqd = 3.15;`

Реферииране и дереферииране

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!
  - ~~`&3`~~
  - ~~`&x = p;`~~
- *<rvalue> връща като резултат <lvalue>!
  - `*p = x;`
  - `**qqd = 3.15;`
- операциите са дуални една на друга и се унищожават взаимно

Реферииране и дереферииране

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!
  - ~~`&3`~~
  - ~~`&x = p;`~~
- *<rvalue> връща като резултат <lvalue>!
  - `*p = x;`
  - `**qqd = 3.15;`
- операциите са дуални една на друга и се унищожават взаимно
  - `&(*p)` $\Longleftrightarrow$ `p`

Реферииране и дереферииране

- &<име> — указател към променливата <име>
- *<указател> — мястото в паметта, сочено от <указател>
- **Примери:**
  - `int x = 5, *p = &x;`
  - `int *q = p, y = *p + 2;`
  - `*p++; p = &y;`
  - `*q = 1; *p = *q;`
- &<lvalue> връща като резултат <rvalue>!
  - ~~`&3`~~
  - ~~`&x = p;`~~
- *<rvalue> връща като резултат <lvalue>!
  - `*p = x;`
  - `**qqd = 3.15;`
- операциите са дуални една на друга и се унищожават взаимно
  - `&(*p)` $\Longleftrightarrow$ `p`
  - `*(&x)` $\Longleftrightarrow$ `x`

Указатели и масиви

В C++ има много тясна връзка между указатели и масиви.

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.

Указатели и масиви

В C++ има много тясна връзка между указатели и масиви.

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.

Примери:

- `int a[5];`

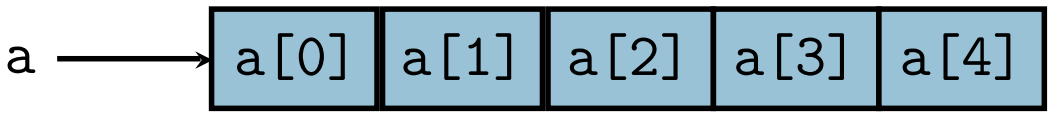

Указатели и масиви

В C++ има много тясна връзка между указатели и масиви.

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.

Примери:

- `int a[5];`
- `int* p = a;`

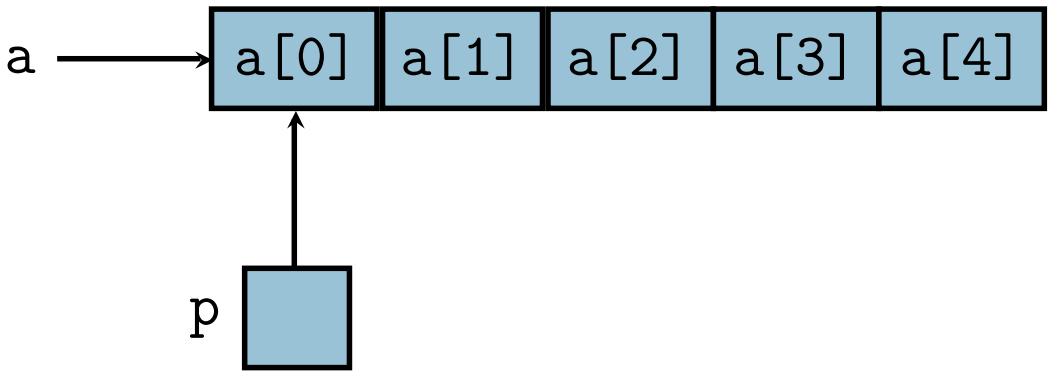

Указатели и масиви

В C++ има много тясна връзка между указатели и масиви.

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.

Примери:

- `int a[5];`
- `int* p = a;`
- `*p = 15;`

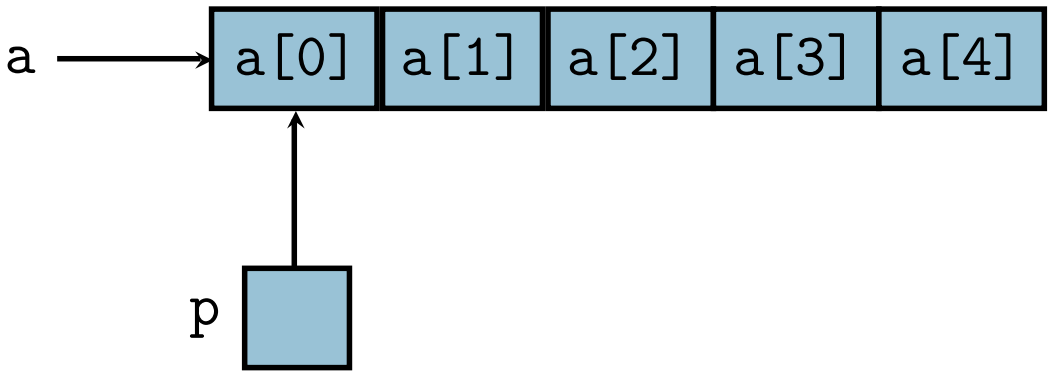

Указатели и масиви

В C++ има много тясна връзка между указатели и масиви.

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.

Примери:

- `int a[5];`
- `int* p = a;`
- `*p = 15;`
- `cout << a[0];`

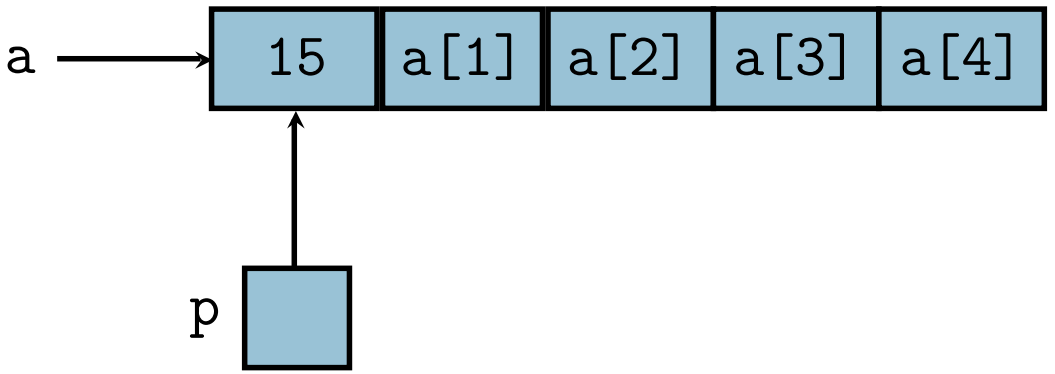

Указатели и масиви

В C++ има много тясна връзка между указатели и масиви.

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.

Примери:

- `int a[5];`
- `int* p = a;`
- `*p = 15;`
- `cout << a[0];`
- `*a = 20;` ~~`a = p;`~~

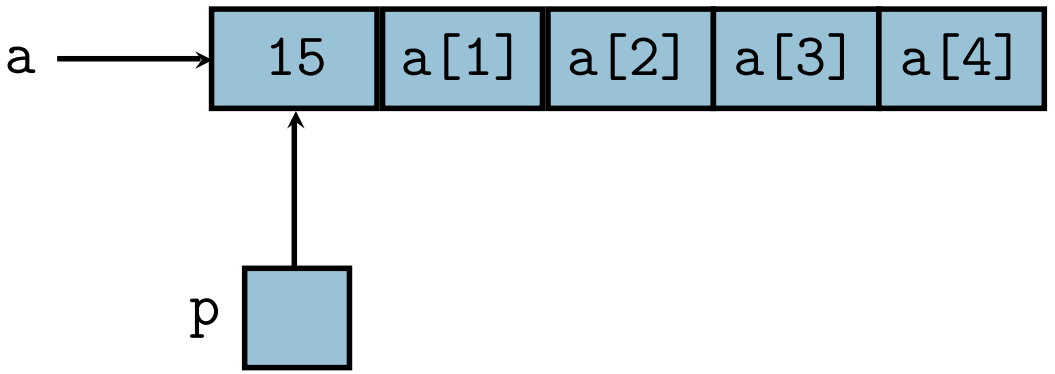

Указатели и масиви

В C++ има много тясна връзка между указатели и масиви.

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.

Примери:

- `int a[5];`
- `int* p = a;`
- `*p = 15;`
- `cout << a[0];`
- `*a = 20;` ~~`a = p;`~~

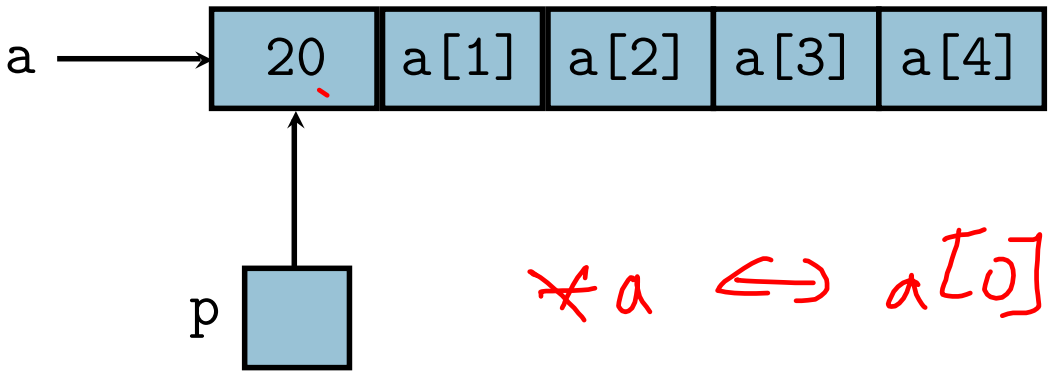

Указателна аритметика

- Указателната аритметика позволява по дадена отправна точка в паметта (указател) да реферираме съседни на нея клетки.

Указателна аритметика

- Указателната аритметика позволява по дадена отправна точка в паметта (указател) да реферираме съседни на нея клетки.
- За целта трябва да укажем колко клетки напред или назад в паметта искаме да прескочим.

Указателна аритметика

- Указателната аритметика позволява по дадена отправна точка в паметта (указател) да реферираме съседни на нея клетки.
- За целта трябва да укажем колко клетки напред или назад в паметта искаме да прескочим.
- Синтаксис:

Указателна аритметика

- Указателната аритметика позволява по дадена отправна точка в паметта (указател) да реферираме съседни на нея клетки.
- За целта трябва да укажем колко клетки напред или назад в паметта искаме да прескочим.
- Синтаксис:
  - <указател> [+ | -] <цяло_число>

Указателна аритметика

- Указателната аритметика позволява по дадена отправна точка в паметта (указател) да реферираме съседни на нея клетки.
- За целта трябва да укажем колко клетки напред или назад в паметта искаме да прескочим.
- Синтаксис:
  - <указател> [+ | -] <цяло_число>
  - <цяло_число> + <указател>

Указателна аритметика

- Указателната аритметика позволява по дадена отправна точка в паметта (указател) да реферираме съседни на нея клетки.
- За целта трябва да укажем колко клетки напред или назад в паметта искаме да прескочим.
- Синтаксис:
  - <указател> [+ | -] <цяло_число>
  - <цяло_число> + <указател>
- прескачаме <цяло_число> клетки напред (+) или назад (-) от адреса, сочен от <указател>

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!
  - `p + 2` означава “прескочи 2 байта напред”, ако `char* p;`

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!
  - `p + 2` означава “прескочи 2 байта напред”, ако `char* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 8 байта напред”, ако `int* p;`

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!
  - `p + 2` означава “прескочи 2 байта напред”, ако `char* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 8 байта напред”, ако `int* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 16 байта напред”, ако `double* p;`

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!
  - `p + 2` означава “прескочи 2 байта напред”, ако `char* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 8 байта напред”, ако `int* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 16 байта напред”, ако `double* p;`
- `sizeof(`<тип>|<израз>`)` — размера в байтове, заеман в паметта от <израз> или от стойност от <тип>

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!
  - `p + 2` означава “прескочи 2 байта напред”, ако `char* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 8 байта напред”, ако `int* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 16 байта напред”, ако `double* p;`
- `sizeof(`<тип>|<израз>`)` — размера в байтове, заеман в паметта от <израз> или от стойност от <тип>
- Така, ако имаме `T* p;`...

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!
  - `p + 2` означава “прескочи 2 байта напред”, ако `char* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 8 байта напред”, ако `int* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 16 байта напред”, ако `double* p;`
- `sizeof(`<тип>|<израз>`)` — размера в байтове, заеман в паметта от <израз> или от стойност от <тип>
- Така, ако имаме `T* p;`...
- ...тогава `p + i` прескача `i * sizeof(T)` байта напред

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!
  - `p + 2` означава “прескочи 2 байта напред”, ако `char* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 8 байта напред”, ако `int* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 16 байта напред”, ако `double* p;`
- `sizeof(`<тип>|<израз>`)` — размера в байтове, заеман в паметта от <израз> или от стойност от <тип>
- Така, ако имаме `T* p;`...
- ...тогава `p + i` прескача `i * sizeof(T)` байта напред
- `(int)p` — цялото число, съответстващо на адреса сочен от `p`

Големина на тип

- Но... какво означава “прескачаме n клетки”?
- Зависи от типа, който указваме!
  - `p + 2` означава “прескочи 2 байта напред”, ако `char* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 8 байта напред”, ако `int* p;`
  - `p + 2` означава “прескочи 16 байта напред”, ако `double* p;`
- `sizeof(`<тип>|<израз>`)` — размера в байтове, заеман в паметта от <израз> или от стойност от <тип>
- Така, ако имаме `T* p;`...
- ...тогава `p + i` прескача `i * sizeof(T)` байта напред
- `(int)p` — цялото число, съответстващо на адреса сочен от `p`
- `p + i` $\Longleftrightarrow$ `(T*)((int)p + i * sizeof(T))`

Указателна аритметика за масиви

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.

Указателна аритметика за масиви

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.
Освен това, `a[i]` $\Longleftrightarrow$ `*(a + i)`

Указателна аритметика за масиви

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.
Освен това, `a[i]` $\Longleftrightarrow$ `*(a + i)`

Примери:

- `int a[5], x;`

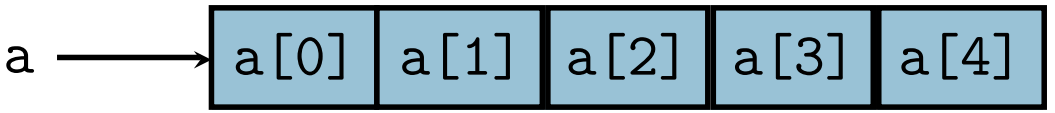

Указателна аритметика за масиви

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.
Освен това, `a[i]` $\Longleftrightarrow$ `*(a + i)`

Примери:

- `int a[5], x;`
- `cout << *a;`

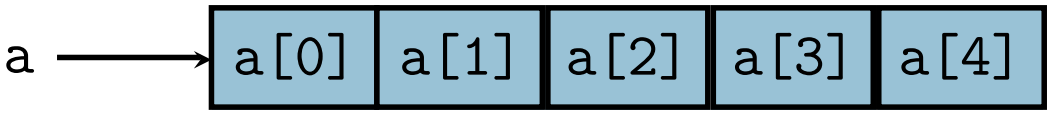

Указателна аритметика за масиви

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.
Освен това, `a[i]` $\Longleftrightarrow$ `*(a + i)`

Примери:

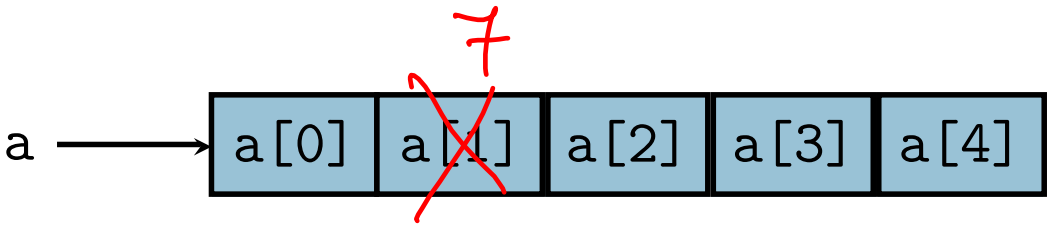

- `int a[5], x;`
- `cout << *a;`
- `*(a + 1) = 7;` ⇦ `a[1] = 7;`

Указателна аритметика за масиви

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.
Освен това, `a[i]` $\Longleftrightarrow$ `*(a + i)`

Примери:

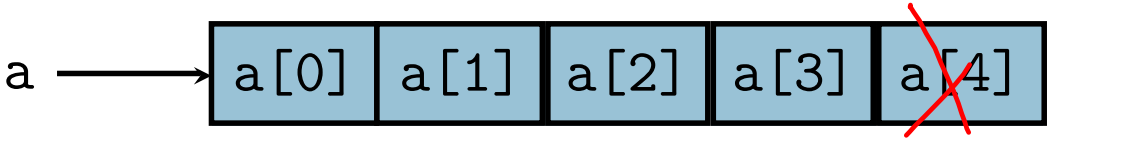

- `int a[5], x;`
- `cout << *a;`
- `*(a + 1) = 7;`
- `*(a + 4)--;`

Указателна аритметика за масиви

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.
Освен това, `a[i]` $\Longleftrightarrow$ `*(a + i)`

Примери:

- `int a[5], x;`
- `cout << *a;`
- `*(a + 1) = 7;`
- `*(a + 4)--;`
- ~~`a++; a--; a = &x;`~~

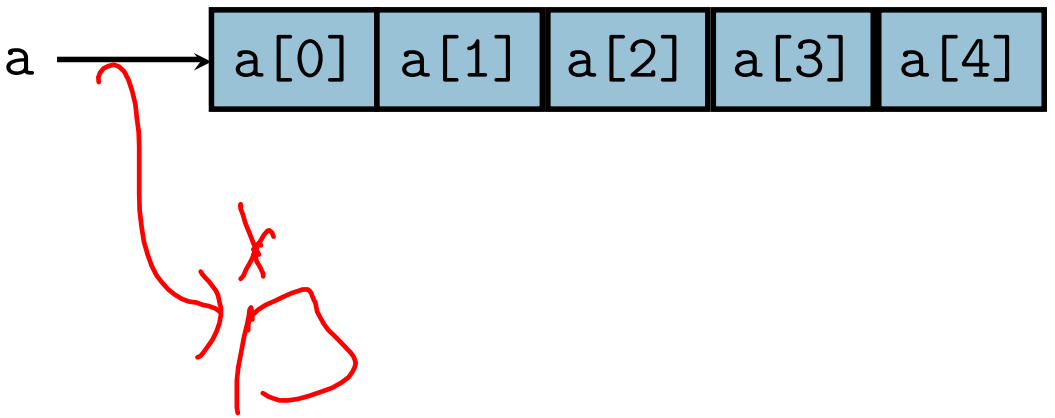

Указателна аритметика за масиви

Факт

Името на масив е константен указател към първия му елемент.
Освен това, `a[i]` $\Longleftrightarrow$ `*(a + i)`

Примери:

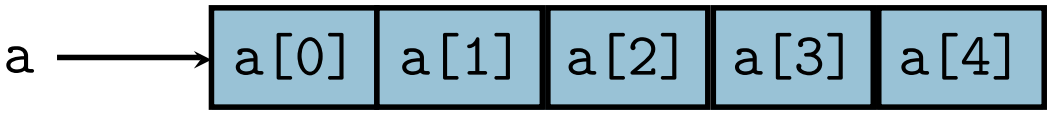

- `int a[5], x;`
- `cout << *a;`
- `*(a + 1) = 7;`
- `*(a + 4)--;`
- ~~`a++; a--; a = &x;`~~
- Странно, но вярно: `a[i]` $\Longleftrightarrow$ `*(a+i)` $\Longleftrightarrow$ `*(i+a)` $\Longleftrightarrow$ `i[a]`

Указатели и низове

Низовете са масиви от символи

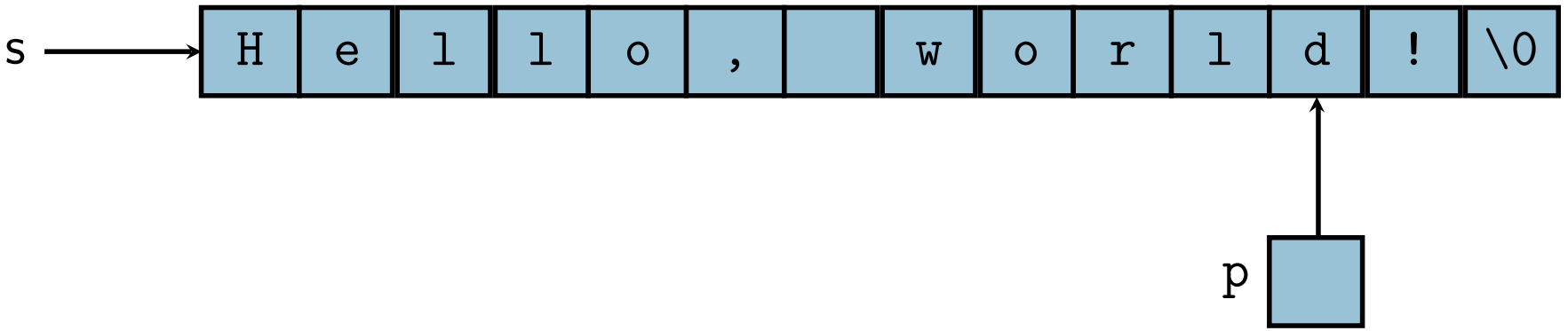

Указатели и низове

Низовете са масиви от символи

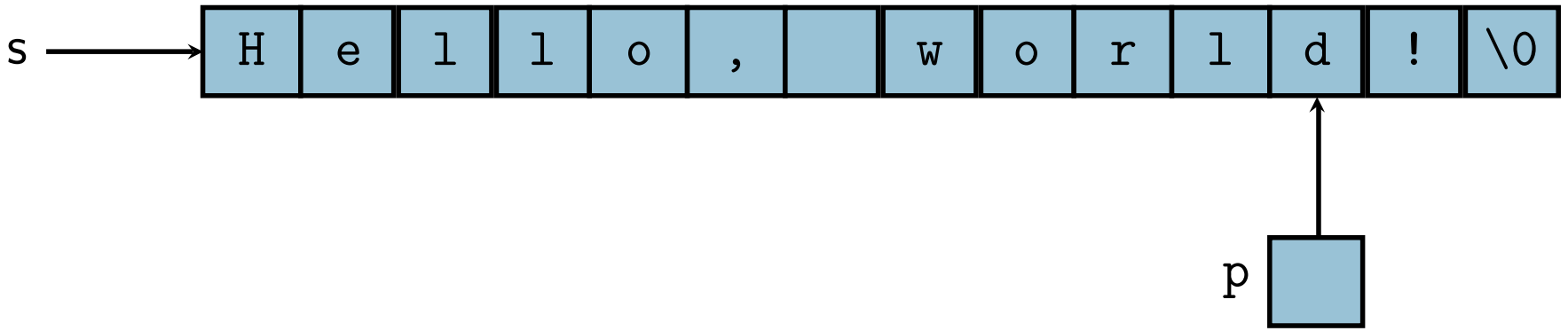

Примери:

```
char s[] = "Hello, world!";
```

Указатели и низове

Низовете са масиви от символи

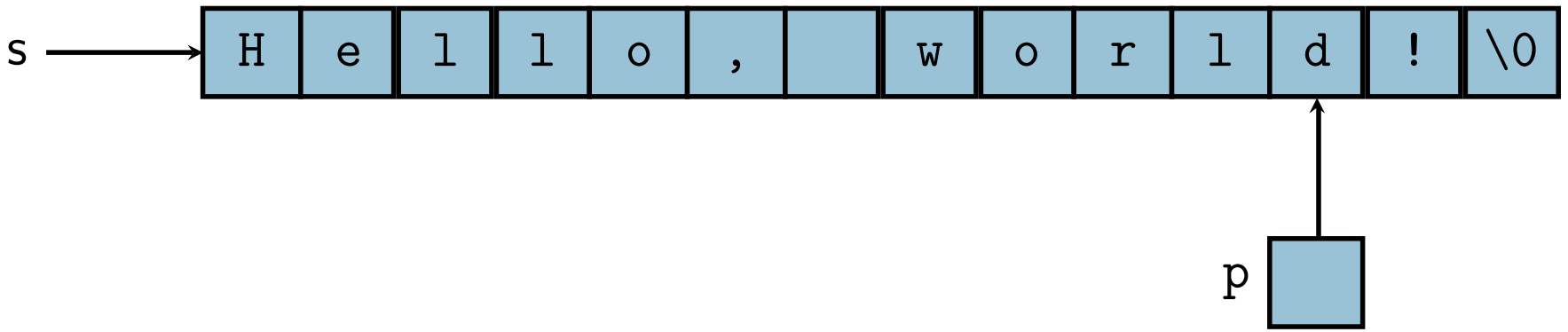

Примери:

```
char s[] = "Hello, world!";

void print(char* p) {
  while (*p) cout << *p++;
}
```

Указатели и низове

Низовете са масиви от символи

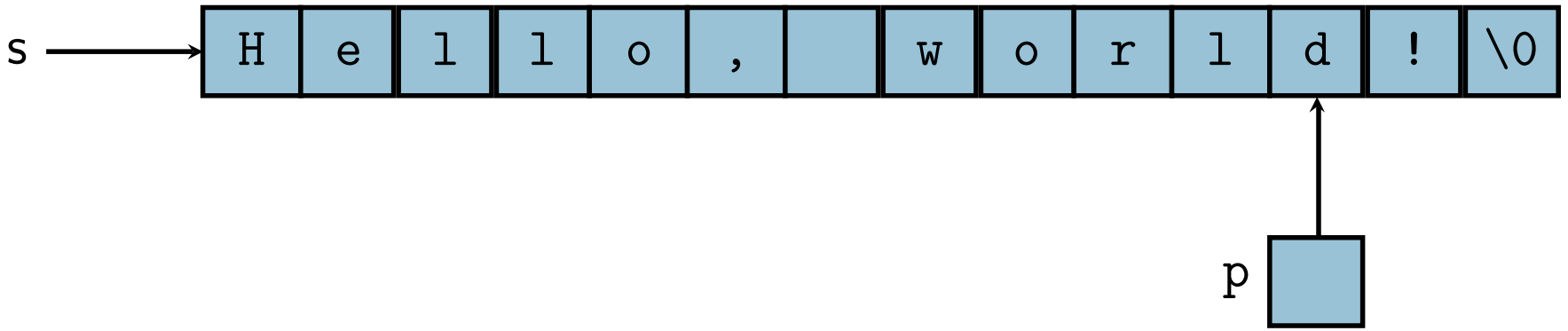

Примери:

```
char s[] = "Hello, world!";

void print(char* p) {
  while (*p) cout << *p++;
}
```

```
int strlen(char* p) {
  int n = 0;
  while (*p++) n++;
  return n;
}
```

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const

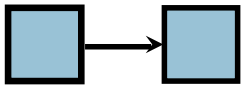

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const
  - int x, *p = &x;

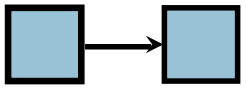

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const
  - int x, *p = &x;
  - int* const q = p; ~~q = p + 2;~~ *q = 5;

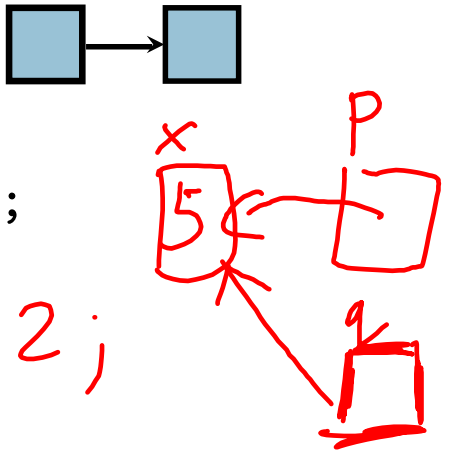

P=q; P=a+2;

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const
  - int x, *p = &x;
  - int* const q = p; ~~q = p + 2;~~ *q = 5;

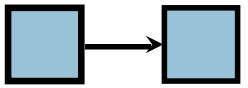

- Указател към константа (сочещ към константа)

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const
  - int x, *p = &x;
  - int* const q = p; ~~q = p + 2;~~ *q = 5;

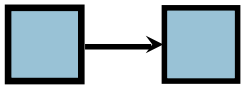

- Указател към константа (сочещ към константа)
  - const <тип>* $\Longleftrightarrow$ <тип> const*

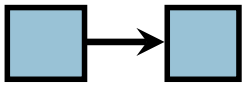

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const
  - int x, *p = &x;
  - int* const q = p; ~~q = p + 2;~~ *q = 5;

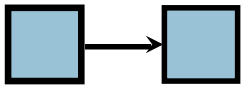

- Указател към константа (сочещ към константа)
  - const <тип>* $\Longleftrightarrow$ <тип> const*
  - int x, *p = &x;

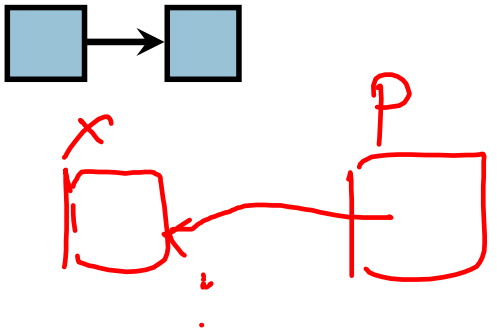

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const
  - int x, *p = &x;
  - int* const q = p; ~~q = p + 2;~~ *q = 5;

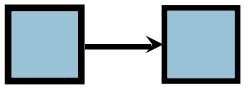

- Указател към константа (сочещ към константа)
  - const <тип>* $\Longleftrightarrow$ <тип> const*
  - int x, *p = &x;
  - int const* q = &x; q++; ~~p = q; *q = 5;~~

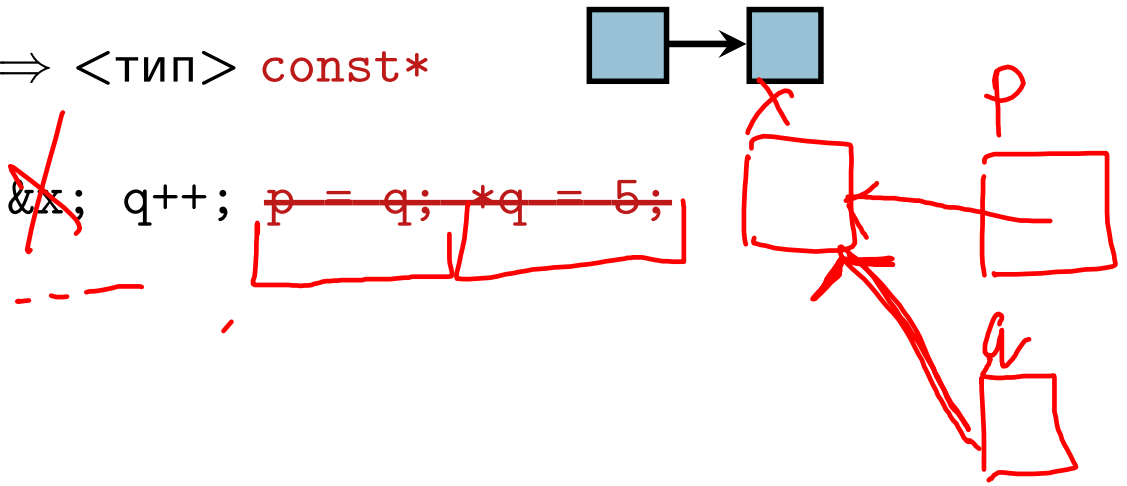

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const
  - int x, *p = &x;
  - int* const q = p; ~~q = p + 2;~~ *q = 5;

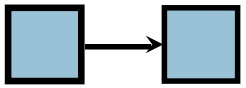

- Указател към константа (сочещ към константа)
  - const <тип>* $\Longleftrightarrow$ <тип> const*
  - int x, *p = &x;
  - int const* q = &x; q++; ~~p = q; *q = 5;~~

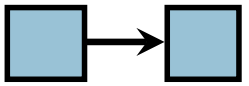

- Ако p е указател към константа, то *p е <rvalue>

Указатели и константи

- Константен указател (който е константа)
  - <тип>* const
  - int x, *p = &x;
  - int* const q = p; ~~q = p + 2;~~ *q = 5;

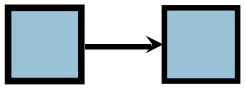

- Указател към константа (сочещ към константа)
  - const <тип>* $\Longleftrightarrow$ <тип> const*
  - int x, *p = &x;
  - int const* q = &x; q++; ~~p = q; *q = 5;~~

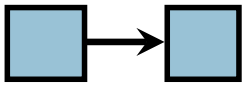

- Ако p е указател към константа, то *p е <rvalue>
- Ако x е константа, то &x е указател към константа

Указатели и низови константи

Факт

Името на низ е константен указател към първия му символ (`char* const`).

Указатели и низови константи

Факт

Името на низ е константен указател към първия му символ (`char* const`).
Низовите константи са указатели към константен символ (`char const*`).

Указатели и низови константи

Факт

Името на низ е константен указател към първия му символ (`char* const`).
Низовите константи са указатели към константен символ (`char const*`).

- `char const* p = "Hello, world!";`

Указатели и низови константи

Факт

Името на низ е константен указател към първия му символ (`char* const`).
Низовите константи са указатели към константен символ (`char const*`).

- `char const* p = "Hello, world!";`
- ~~`char* q = "Hi C++!";`~~

Указатели и низови константи

Факт

Името на низ е константен указател към първия му символ (`char* const`).
Низовите константи са указатели към константен символ (`char const*`).

- `char const* p = "Hello, world!";`
- ~~`char* q = "Hi C++!";`~~
- `char q[] = "Hi C++!";`

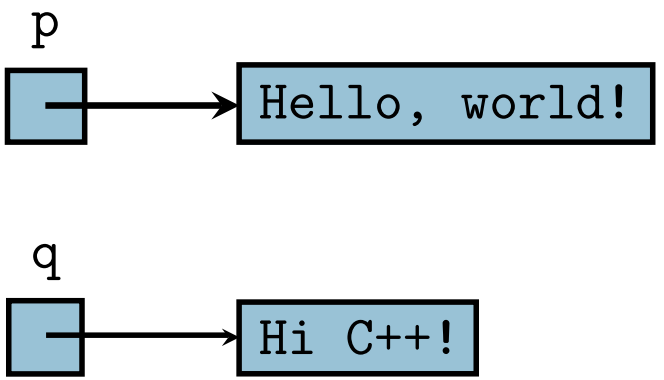

Указатели и низови константи

Факт

Името на низ е константен указател към първия му символ (`char* const`).
Низовите константи са указатели към константен символ (`char const*`).

- `char const* p = "Hello, world!";`
- ~~`char* q = "Hi C++!";`~~
- `char q[] = "Hi C++!";`
- `p = q;`

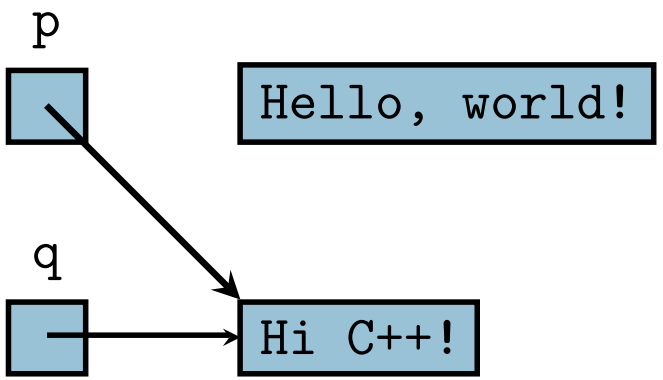

Указатели и низови константи

Факт

Името на низ е константен указател към първия му символ (`char* const`).
Низовите константи са указатели към константен символ (`char const*`).

- `char const* p = "Hello, world!";`
- ~~`char* q = "Hi C++!";`~~
- `char q[] = "Hi C++!";`
- `p = q;`
- `q[1] = 'o';` ~~`p[1] = 'o';`~~

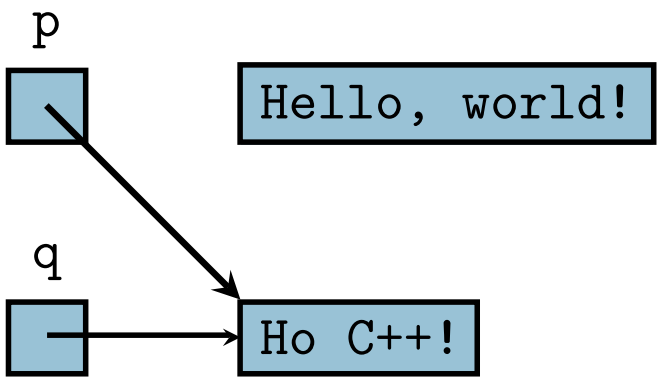

Указатели и низови константи

Факт

Името на низ е константен указател към първия му символ (`char* const`).
Низовите константи са указатели към константен символ (`char const*`).

- `char const* p = "Hello, world!";`
- ~~`char* q = "Hi C++!";`~~
- `char q[] = "Hi C++!";`
- `p = q;`
- `q[1] = 'o';` ~~`p[1] = 'o';`~~
- `cout << p[4];`

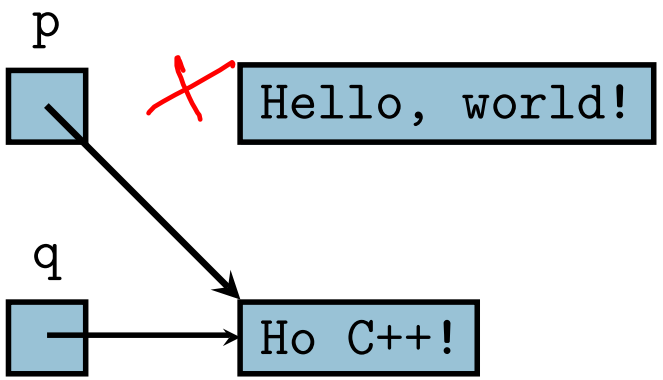

```
int a[10], *p, **q, (*pa)[2];
```

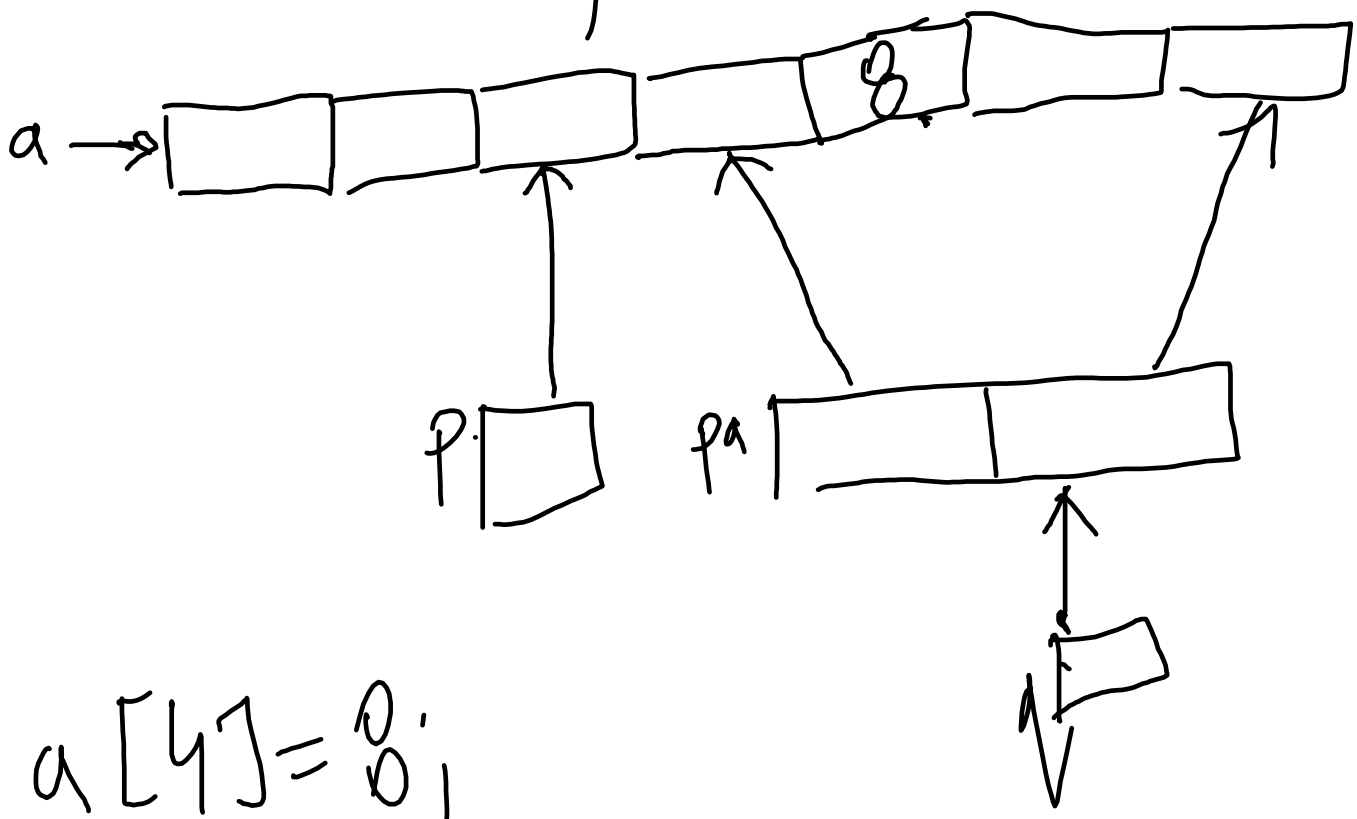


```
a[4]=8;
```

1) через p

2) через q

Инициализируйте: p, pa, q